

A megújuló energiák fejlesztésének lendületbe hozása

Noha a megújuló energiák arányának növelésére Franciaország igen ambiciózus célokat tűzött ki – 2020-ra 23% - és a legutóbbi környezetvédelmi konferencia, valamint az energetikai átmenet legújabb programja ha lehet, még nagyratörőbb terveket tűzött ki, a jelenlegi számok azt mutatják, hogy a jelenlegi jogszabályi és közgazdasági feltételrendszer érdemi átalakítása nélkül 2020-ra legföljebb 17%-os arány érhető el. A trend csak akkor változtatható meg, ha a megújuló energia-hordozók fejlesztése újabb és azonnali lendületet kap. Ehhez a mostani támogatási és szabályozási keretet egyaránt át kell alakítani, ám a gazdasági és jogi bizonytalanság viszont így sem szüntethető meg egyik napról a másikra. Az ágazati szereplők között egyelőre arról is vita van, ragaszkodni kell-e dogmatikusan a 23%-os célkitűzéshez, vagy sokkal inkább arra kell elsősorban törekedni, hogy a széndioxid-emisszió mindenképpen és érdemben csökkenjen? Középtávon elengedhetetlen, hogy elsősorban a még kevésbé kiforrott megújuló energiák terén ma jelenleginél sokkal komolyabb támogatást kapjon a kutatás-fejlesztési tevékenység és ezzel összefüggésben a demonstrátor-projektek indítása.

A [BIP-Enerpresse](#) szakma vitafórumok sorában került sor október 7-én arra az eseményre, ahol a franciaországi energetikai átmenetről szóló vita kapcsán a megújuló energiák szindikátusa ([Syndicat des Énergies Renouvelables](#), SER) arra tett javaslatot, kapjon érdemi lendületet a megújuló energiák fejlesztése még jóval azelőtt, hogy az energetikai programozási törvény – leghamarabb jövőre – a Parlament elé kerül.

Jean-Louis Bal (elnök, SER) arra hívta föl a figyelmet, hogy az elmúlt két évben nagyon komoly lassulás következett be az új kapacitások üzembe helyezésében a szélenergia, a termoszoláris és a fotovoltaikus energia terén egyaránt. Szerencsére a biomasszára alapozott hőenergia-termelés „jó úton van”, de még ennek üteme is kevés ahhoz, hogy a 2020-as célkitűzéseket tartani lehessen. Pillanatnyilag 13,7%-on van a megújuló arány az országban, a [jelenlegi helyzet](#) alapján az valószínűsíthető, hogy reálisan 17% tervezhető 2020-ra az eredetileg kinyilvánított 23% helyett. Ez azt is jelenti, hogy kevesebb lesz a létrehozott munkahelyek száma, miközben az uniós szinten elfogadott korlátozások miatt az első generációs bio-üzemanyagok használatának további növelésével már nem lehet számolni. (A második generációs bioetanolt egyelőre legjobb esetben is még csak félüzemi méretekben gyártják, a legtöbb ilyen típusú üzemanyag azonban jobbra kizárólag laboratóriumi körülmények között létezik.) A megújuló energiák franciaországi helyzetéről készült és 2012. januárjában nyilvánosságra hozott Fehér Könyv a SER honlapjáról [letölthető](#).

A lassulásnak több oka van, ezek között nem elhanyagolhatóak a jogszabályi környezettel összefüggők (pl. túl lassú és bonyolult engedélyezés), de gazdaságiak is, ezek között a kiszámíthatatlan tarifarendszer, a túlságosan drága finanszírozás, sőt nem szabad figyelmen kívül hagyni a technikai problémákat sem, amik elsősorban a hálózatba táplálással kapcsolatosan jelentkeznek. A SER elsősorban az adminisztráció területén javasol nagyon komoly egyszerűsítéseket, de szerinte elengedhetetlen a tarifarendszer stabilabbá tétele. A tengerentúli területeken speciális áramátvételi tarifára van szükség annak érdekében, hogy a leállt beruházások újra induljanak, valamint át kell gondolni az ajánlattételi fölhívások jelenlegi rendszerét is. Megjegyezte, azzal, hogy az USA-ban a palagáz kitermelésének fölfutása miatt hatalmas mennyiségű szén vált fölöslegessé, csökkent a kőszén világpiaci ára és olyan mennyiségű olcsó szén árasztotta el az európai piacot, hogy a földgázzal szemben

olcsóbb lett ezzel – az egyébként egységnyi előállított elektromos áram-mennyiségre vetítve fajlagosan nagyobb széndioxid-mennyiséget kibocsátó energiahordozóval - áramot termelni.

Szerinte a francia energetikai rendszernek nincs ideje arra, hogy „majd valamikor” ösztönzőket kapjon, ha most azonnal nincs lehetőség arra, hogy a szükséges beruházások, fejlesztések kellő lendületet vegyenek, nem lehet behozni a lemaradást és tarthatatlanok lesznek a 2020-as célkitűzések.

Pierre-Marie Abadie (környezetvédelmi és energia-ügyi minisztérium - [MEDDE](#)) a szaktárca képviselőjeként úgy fogalmazott, „bizonyos fönntartásokkal” ugyan, de egyetért azzal, hogy szükség van a megújuló energiák fejlesztésének lendületbe hozására. Megjegyezte, a biomasszát a tárca szerint elsősorban hőenergia termelésre kell használni, nem pedig elektromos áram előállítására. Szerinte 2020-ig mintegy 20 millió köölaj-egyenérték tonnányi (Tep) szénhidrogént kell megújuló energiákkal kiváltani – *ezzel kapcsolatosan a hallgatóság részéről megjegyezték, nem mindegy, hogy ezt a mennyiséget széndioxid-kibocsátással járó energia-hordozóval – biomassza – vagy egyéb megújuló energiaforrással oldják meg.* Abadie meglátása, hogy a föladatakat három fő csoportba – rövid-, közép- és hosszú távon megoldandók – kell sorolni. Emlékeztetett arra, hogy a Franciaország előtt álló kihívások szempontból mások, mint pl. azok, amikkel Németország szembesül, hiszen ott elsősorban arra strukturális problémára kell minél előbb megoldást találni, ami abból ered, hogy ellensúlyozni kell a megújuló – szél és fotovoltaiikus – termelésével együtt járó hektikus és kiszámíthatatlan kapacitás-ingadozásokat.

Rövid távon szerinte elsősorban az adminisztratív akadályokat kell lebontani (*ilyen például a szélerőművek telepítését a tengerparti zónákban és tengerentúli területeken nehezítő építés-ügyi jogszabályok*), valamint kellő rugalmasságot kell tanúsítani a hálózatra kötésekkel szembeni előírások terén. Pontosítani kell az áram-átvételi árakat is, elsősorban a szélenergia esetében – tette hozzá.

Középtávon arra van szükség, hogy elsősorban a még kevésbé kiforrott megújuló energiák terén még komolyabb támogatást kapjon a kutatás-fejlesztés. Át kell tekinteni, mik azok a megújuló energia-források, ahol a korábbi pályázati fölívások ellenére nem történt kellő válasz az ipar részéről, és ott újabb ösztönzőket kell alkalmazni a K+F munka gyorsítására. Elengedhetetlen a jogszabályi háttér modernizációja, egyszerűsítése is - elsősorban a telepítések, az engedélyezések valamint az energia-szállítási rendszerek terén. Meg kell szilárdítani a finanszírozási rendszert, ezen belül meg kell kettőzni a hőenergia-alapot, már csak azért is, mert a biomasszára alapozott hőenergia-előállítás az egyik leghatékonyabb rendszer, amit még inkább ösztönözni kell. Szintén középtávú föladat a fotovoltaiikus áramtermeléssel összefüggésben annak meghatározása, hogy ezt a területet az elkövetkező négy-öt évben milyen irányba fejlődjön, mik azok a belső és külső tényezők, amik ezt befolyásolják és ezekre milyen válaszokat kell adni?

Hosszú távon elsősorban a fotovoltaiikus árammal összefüggésben vannak tennivalók, amik a termelés és fölhasználás viszonyrendszeréhez kapcsolódnak. Tisztázni kell az előállítás és a fölhasználás összetett rendszerének minden kérdését, ideértve a támogatási formákat is. Szintén hosszú távú program a legversenyképesebb megújuló energiák integrálása az elektromos energetikai rendszerbe, itt (is) pro-aktívnak kell lenni – ezt indokolja Németország példája és az is, hogy a Bizottság is megkezdte ennek a kérdésnek a vizsgálatát.

Megjegyezte, a jelenlegi átvételi árak kiválóan illeszkednek a szárazföldi szélenergia-termeléshez, de egyáltalán nincsenek összhangban az offshore szélerőművekben termelt árammal. Ezért ez utóbbi esetében ét kell gondolni a teljes pályázati, támogatási és finanszírozási rendszert, csak így lehet azt remélni, hogy a tervezett projektek valóban meg is valósulnak.

Robert Durdilly (elnök, [Union Française de l'Électricité](#)) szerint az energetikai átmenetnek két nagyon komoly prioritása kell, hogy legyen, ez az ország kőolaj-importtól való függőségének csökkentése és a széndioxid-emisszió visszafogása. A jelenlegi széndioxid-szabályozás nem kellően hatékony, ennek több negatív hatása is van, többek között az, hogy probléma nélkül lehet növelni a széntüzelésű erőművek kapacitását vagy éppen olyan megújuló energetikai túlkapacitások építhetők ki, amikkel szemben nincs valós kereslet. Megítélése szerint az egész európai energetikai politikának az a gyenge pontja, hogy úgy lettek kitűzve az elérendő célok, hogy ezzel párhuzamosan az „oda vezető utat” pontosan nem határozta meg senki. Aláhúzta, nem vezet sehova, ha egy-egy elérendő célt önmagában kezelnek az érintettek, nem pedig egy komplex rendszerbe illesztve, figyelembe véve mindazon összefüggéseket, amiktől az adott terület nem függetleníthető. **Pierre-Marie Abadie** ehhez hozzátette, tisztában kell lenni azzal is, hogy a mostani energetikai piac már nem az, mint amit 2000-ben előre jeleztek, valamint el kell ismerni, hogy a nyilvánvaló eredmények mellett számos hibát is vétettek - elsősorban a szabályozás terén -, amiket korrigálni kell.

Marc Boudier (elnök, [AFIEG](#), *Association Française Indépendante de l'Electricité et du Gaz*, azaz független francia áram- és gázszolgáltatók egyesülete) azt hangsúlyozta, hogy a megújulók jelenleg olyan mértékű, végső soron a fogyasztók és az adófizetők által fizetett támogatásban részesülnek, amik teljesen torzzá teszik az energetikai piacot. Ezt nem lehet a végtelenségig folytatni, ezért arra van szükség, hogy alapjaiban értékeljék át az egész rendszert. Az AFIEG azt javasolja, hogy elsősorban a termelő beruházások kapjanak támogatást, többek között azért, mert ezen keresztül a még nem kiforrott technológiák és azok fejlesztése éppen úgy támogatható, mint a leghatékonyabb termelő rendszerek. Szerinte nem lehet dogmatikusan ragaszkodni a 23%-hoz, sokkal inkább arra kell a hangsúlyt helyezni, hogy a széndioxid-kibocsátás csökkenthető legyen. Ennek egyik eleme tagadhatatlanul a megújuló energiák fejlesztése, másik területe pedig a mostaninál jobb és eredményesebb, az emisszió csökkentésére ösztönző széndioxid-kereskedelmi rendszer működtetése.

Arnaud Gossement (köz- és környezeti jogra szakosodott ügyvéd¹) azt emelte ki, hogy a jogszabályi rendszert „egyszerűsíteni” nagyon bonyolult, mivel minden szereplő mást ért alatta: sok esetben új jogszabályi keretet akarnak, ami éppen a jogbiztonságot kérdőjelezné meg. Megjegyezte, a hamarosan nyilvánosságra kerülő francia energetikai *road map* minden bizonnyal számos kérdést pontosítani fog nem csak a szél- és a fotovoltaiikus energia, de a többi megújuló esetében is. Emlékeztetett arra, hogy a közelmúltban meghirdetett vízienergia-koncessziók is komoly, kezelendő jogi kérdéseket vetettek föl, így a megújulók összességében nagyon összetett jogi gondolkodást tesznek szükségessé. Személy szerint attól tart, hogy az új urbanizációs törvény sok ponton kerül majd ellentétbe az energiával és ezen belül a megújuló energiahordozók fejlesztésével, a folyóvizekről – és ezek biodiverzitási kérdéseiről – hozandó új jogszabály pedig a jelenlegi vízierőművekkel szemben fog feszültségeket gerjeszteni. Hozzátette, noha több, jelenleg előkészítés alatt álló jogszabály pozitív hatással lehet a szektorra és általában az energetikai ágazat szereplői nagy várakozásokkal tekintenek az

¹ avocat spécialisé en droit public et en droit de l'environnement

energetikai átmenetről rendelkező majdani törvényekre, ezek nem segítenek abban, hogy a jelenlegi, bizonytalannak tartott jogszabályi környezet nagyon rövid idő alatt stabilizálódjon.

Somogyi Norbert mezőgazdasági attasé, Párizs